

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Forum der Joodse Organisaties

tegen

Humo.be

Met een brief van 7 januari 2024 dienen mevrouw Regina Sluszny-Suchowolski en de heer Philippe Scharf namens het Forum der Joodse Organisaties een klacht in tegen Humo.be en de columnist Herman Brusselmans naar aanleiding van twee columns van:

- 8 november 2023 onder de titel *Column. Herman Brusselmans: 'Je moet de Joden veel vergeven, maar wat ze in de voorbije weken hebben uitgevreten, dat is onvergeeflijk'*;
Later gewijzigd naar de titel *Column. Herman Brusselmans: 'Wat Israël in de voorbije weken heeft uitgevreten, dat is onvergeeflijk'*;
- 13 november 2023 onder de titel *Column. Herman Brusselmans: 'Israël maakt gebruik van dezelfde methoden om een heel ras te vernietigen als indertijd de Duitsers'*.

Hoofdredacteur Bart Vanegeren van Humo.be antwoordt met een brief van 2 februari 2024.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft via videoconferentie een hoorzitting gehouden op 23 mei 2024. Regina Sluszny-Suchowolski en Philippe Scharf woonden de hoorzitting bij namens het Forum der Joodse Organisaties. Voor Humo.be was hoofdredacteur Bart Vanegeren aanwezig.

DE FEITEN

In de column van 8 november schrijft Herman Brusselmans dat wij ons “geen zak aantrekken” van het leed dat de Joden de Arabieren aandoen. We houden ons bezig met de zangkunsten van Linda aan de zijde van de wereldkunstenaar Regi Penxten en met Alderweireld die niet kan meespelen met Royal Antwerp FC omdat hij geblesseerd is waardoor Antwerpsupporters zelfmoord plegen, maar niet met de verwording van de Joden tot gewelddadige fascist. Brusselmans noemt het onvergeeflijk om onschuldige slachtoffers van de aardbodem te vegen, een kleuter te verkrachten op de resten van zijn met kogels doorzeefde ouders of in iedere Palestijn een terrorist te zien, die dan maar afgemaakt moet worden. Hij schrijft dat Biden, Macron, De Croo en Schulz hotemetoten zijn die doodsbang zijn voor de Joden en de ogen sluiten. In een tweede versie van de column is *Joden* vervangen door *Israël*.

In de column van 13 november schrijft Brusselmans dat Israël bezig is met een ongeremde, niet te bevatten, van alle menselijkheid ontdane genocide en dat het niet ondenkbaar is dat iemand, om het even wie, tegen zijn aard in een antisemiet wordt. Hij vervolgt dat Israël gebruik maakt van dezelfde methoden om een heel ras te vernietigen als indertijd de Duitsers waarbij afschuwelijk te werk wordt gegaan, terwijl voorbijgangers op straat in Israël het gedrag van het regime de lucht in prijzen en de Palestijnen beesten noemen. Al wil dat niet zeggen dat alle Israëli's er zo over denken, maar die zijn te bang om zich uit te spreken.

Brusselmans noemt Biden een seniele handpop die te laf en te angstig is om Israël een strobreed in de weg te leggen, omdat het grote geld in Amerika zich in handen van superbedrijven en grootbanken van in de VS ingeburgerde Israëli's bevindt.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER zegt dat Herman Brusselmans in zijn columns niet waarheidsgetrouw bericht en dat de columns stigmatiserend zijn en aanzetten tot Jodenhaat, discriminatie en racisme.

Het is Herman Brusselmans blijkbaar ontgaan dat Hamas op 7 oktober 2023 een van de grootste pogroms uit de geschiedenis op weerloze Joden heeft uitgevoerd. Hij blijkt wel kennis te hebben van de wreedheden die Hamas beging, maar schuift ze in de schoenen van de Joden. Als hij het heeft over mensen levend begraven, vrouwen veelvuldig verkrachten en een kleuter verkrachten op de resten van zijn door kogels doorzeefde ouders, beschrijft hij wreedheden die de terroristen van Hamas begingen en waarover video's bestaan die aan de pers werden getoond. Klager heeft geen weet van Joden, noch Israëliische militairen die zich aan dergelijke bestialiteiten te buiten zijn gegaan, Herman Brusselmans bericht niet waarheidsgetrouw, hij schuift onware feiten in de schoenen van de Joden.

Nadat kritiek van lezers en vertegenwoordigers van Joodse organisaties op de titel en inhoud van de eerste column heeft Humo gemeend dat het de scherpe kantjes van Brusselmans' bijdrage moest afzwakken door het woord *Joden* in titel en tekst te vervangen door *Israël*, maar daardoor wordt de verwarring compleet. De inwisselbaarheid van de termen Joden en Israël geeft aan dat de Joden verantwoordelijk zijn voor wat Israël doet en dat Israël verantwoordelijk is voor wat de Joden doen. Joden viseren blijft het opzet achter het hele artikel. Hoewel in de tweede column over Israël wordt gesproken, kan er geen twijfel over bestaan dat het werkelijke doelwit van het artikel weerom de Joden zijn.

Volgens Brusselmans maakt Israël gebruik van dezelfde methoden om een heel ras te vernietigen als indertijd de Duitsers tijdens de Tweede Wereldoorlog. Op die manier maakt hij van de slachtoffers (de Joden) daders, net zoals de nazi's deden. Hij vermeldt ook heel wat antisemitische stereotypen zoals *Biden die bang is om Israël een strobreed in de weg te leggen omdat het geld zich bevindt in de portefeuille van in de VS ingeburgerde Israëli's, de superbedrijven, grootbanken enz. in handen van de Israëli's*. Dergelijke uitspraken zouden in de jaren '30 de kolommen van de nazibladen Der Stürmer of de Völkischer Beobachter gesierd kunnen hebben.

Humo geeft Herman Brusselmans met de regelmaat van de klok een forum voor zijn antisemitische tirades terwijl het zich niet mag lenen als platform voor de verspreiding van antisemitisme. Een column is geen vrijeleide om antisemitisme te verspreiden of aan te zetten tot Jodenhaat. Dat vormt een gevaar voor de fysieke veiligheid van de Joodse bevolkingsgroep. Het is onverantwoord dat Humo de column niet heeft voorzien van een naschrift om de lezers te waarschuwen dat het satire betreft en dat ze niet alles letterlijk moeten nemen wat Brusselmans schrijft.

HUMO.BE

Herman Brusselmans schrijft columns. Van Dale omschrijft een column als "*een eenmalige bijdrage aan een krant, tijdschrift of site met een bijzondere eigen inhoud*".

Een column is een literair genre. Herman Brusselmans is een literair kunstenaar. Zijn oeuvre laat zich kenmerken door overdrijving, schuttingtaal, stennismakerij en provocatie. Hij lacht met alles en iedereen, met alle mogelijke bevolkingsgroepen. Het figuurtje dat hij op Humo.be uitdraagt is er een van "ruwe bolster, blanke pit": een gevoelige man die gevoelige columns schrijft met daarrond een ruwe bolster die overdrijvingen en stereotypen gebruikt om wreedheden, geweld en onrecht aan te klagen. Hij maakt daarbij geen onderscheid tussen de aanval van Hamas en de reactie van Israël. Nog meer dan voor andere columns

geldt voor de columns van Brusselmans dat ze eerder met literaire dan met journalistieke maatstaven beoordeeld moeten worden. Het spel met stereotyperingen kadert in zijn typerende ironische omgang met de dingen. Wat hij schrijft, moet niet letterlijk genomen worden.

Zelfs al zouden de columns van Brusselmans als opiniebijdragen beschouwd worden, dan nog geldt artikel 5 van de Code van de Raad voor de Journalistiek: “Als auteur van een opiniebijdrage of column (...) geniet de journalist een grotere mate van vrijheid om zijn mening te geven en om conclusies te trekken uit de feiten dan in zijn feitelijke berichtgeving.” Ten aanzien van columnisten die geen journalist zijn, zoals Herman Brusselmans, is de vrijheid van meningsuiting zo mogelijk nog ruimer. Lezers van Humo kennen Brusselmans, zij weten dat wat ze in zijn columns lezen niet voor waar moeten aannemen en dat het al zeker geen objectieve opiniebijdragen betreffen.

Voor het geval de columns van Brusselmans toch als opiniebijdragen zouden worden beschouwd, verwijst Humo naar artikel 14 van de Code: “De verantwoordelijkheid over de inhoud ligt in de eerste plaats bij de auteur.” Met een klacht over de inhoud van de column moet klager zich dus eigenlijk tot Herman Brusselmans zelf wenden.

Wat de verwarring tussen de termen “Joden” en “Israël betreft”, belde Herman Brusselmans anderhalf uur nadat zijn column was gepubliceerd naar hoofdredacteur Vanegeren met de boodschap: “Bart, ik stuur een nieuwe versie van mijn column, want ik wil duidelijk zijn: ik ben geen antisemiet.” Met die tweede versie wilde hij verwarring voorkomen, omdat hij het niet over Joden wilde hebben, maar over het beleid van Israël. Hij wil aanklagen hoe de staat Israël reageert op de actie van Hamas op 7 oktober. Dat is een wezenlijk verschil.

Humo.be is geen platform voor de verspreiding van antisemitisme en het publiekelijk uiten van Jodenhaat. Sinds de actie van Hamas heeft Humo ruimte gemaakt voor de verschillende stemmen en standpunten in het debat. De vergelijking met nazi-bladen uit de jaren '30 gaat totaal niet op. Humo bestaat voor een groot deel ook uit satire, lezers weten dat en weten ook dat zij de inhoud van de columns van Brusselmans onder die satire valt. Ook in het oeuvre van Brusselmans is geen antisemitische lijn terug te vinden.

De stelling van klager dat twee columns van 8 en 13 november 2023 geleden een gevaar vormen voor fysieke veiligheid van de Joodse bevolkingsgroep, is te kort door de bocht

BESLISSING

De betwiste publicaties zijn twee columns van auteur Herman Brusselmans, die in HUMO en op humo.be elke week zijn mening geeft over een opvallende kop in de krant of op een nieuwssite, zoals de hoofding meldt. De columns zijn duidelijk als zodanig gemarkeerd. Brusselmans doet dat in zijn eigen gekende stijl, provocerend, eenzijdig, met overdrijving en met een mengeling van feiten en fictie. De aard en de context van de twee columns ademen dit uit, zoals in de passage over Antwerpsupporters die zelfmoord plegen omdat Toby Alderweireld geblesseerd is en ook in de passages over het Israëlisch-Palestijns conflict.

Op verzoek van Brusselmans heeft HUMO in de eerste column de formulering “Joden” vervangen door “Israël”. Dat neemt niet weg dat het altijd duidelijk was dat de kritiek van de auteur de handelingen van de staat Israël of het Israëlische leger betrof. De Raad is daarom van oordeel dat er, met de publicatie van deze columns, geen sprake is van aanzetten tot discriminatie en racisme noch van stigmatisering, in dit geval antisemitisme, zoals bepaald in artikel 27 van de Code.

Artikel 14 van de Code bepaalt dat de verantwoordelijkheid voor de inhoud van opiniebijdragen of columns in de eerste plaats bij de auteur ligt en dat de redactie in alle onafhankelijkheid beslist of zij een opiniebijdrage/column al dan niet publiceert, wat inhoudt dat het een journalistieke beslissing is om deze columns te publiceren. De richtlijn bij artikel 14 zegt dat als een journalist weet dat een opiniebijdrage die hij publiceert relevante en manifeste feitelijke fouten bevat, hij dat duidelijk maakt voor zijn publiek. De redactie van Humo heeft niet gewezen op mogelijk fout voorgestelde of gefingeerde feiten en gebeurtenissen in de columns. Gezien de globale aard en context van de columns beschouwt de Raad dat niet als een beroepsethische fout.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond.

Brussel, 10 oktober 2024